

ΑΝΑΡΤΗΤΕΑ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

ΕΘΝΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΡΑΣΗΣ**Α Π Ο Φ Α Σ Η
44/2019**

Η Ολομέλεια του Εθνικού Συμβουλίου Ραδιοτηλεόρασης, ύστερα από πρόσκληση του Προέδρου, συνήλθε στον συνήθη γι' αυτό τόπο την 14.11.2017 και ώρα 11:00, προκειμένου να συζητήσει επί της κατωτέρω υποθέσεως. Συγκροτήθηκε από τους: Αθανάσιο Κουτρομάνο, πρόεδρο, Ξενοφόντα Μορώνη, αντιπρόεδρο και τα μέλη: Καλλιόπη Διαμαντάκου, Γεώργιο Σαρειδάκη και Δήμητρα Παπαδοπούλου. Απόντα τα μέλη Βασίλειος Καραποστόλης, Νικόλαος Κιάος, Ευαγγελία Μήτρου και Γεώργιος Πλειός, οι οποίοι είχαν προσκληθεί νομίμως. Χρέη γραμματέως εκτέλεσε η Αναστασία Μαραζίδου, διοικητική υπάλληλος του ΕΣΡ.

Αντικείμενο της συζήτησης ήταν η ενδεχόμενη παραβίαση από τον ραδιοφωνικό σταθμό με τον διακριτικό τίτλο «ALPHA» 989 Ν. Αττικής, ιδιοκτησίας της εταιρείας με την επωνυμία «ALPHA ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΗ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΙΑ», της ραδιοτηλεοπτικής νομοθεσίας, και δη: α) του άρθρου 4 παρ. 1 και 2 του ΠΔ 77/2003 (β) του άρθρου 7 παρ. 1 του ΠΔ 109/2010 (γ) του άρθρου 2 παρ. 5 του Κανονισμού 2/1191 και (δ) του άρθρου 26 παρ. 4 του ΠΔ 109/2010.

Για τον έλεγχο σχηματίστηκε φάκελος με αριθμό 236/4.5.2017, ο οποίος ανατέθηκε στη διοικητική υπάλληλο Μαρία Κοντογιάννη και στην ειδική επιστήμονα - νομικό Δώρα Παπαδάκη. Η Διοικητική Υπάλληλος υπέβαλε στο ΕΣΡ την με αριθμό πρωτοκόλλου 546/ΕΣ/20.6.2017 έκθεση καταγραφής των πραγματικών περιστατικών της υπόθεσης. Στην συνέχεια, η Ειδική Επιστήμων υπέβαλε στο ΕΣΡ την με αριθμό πρωτοκόλλου 855/ΕΣ/25.9.2017 νομική της εισήγηση.

Κατά τη συζήτηση της υπόθεσης, για λογαριασμό της λειτουργούσας τον σταθμό ως άνω εταιρείας παρέστη η πληρεξούσια δικηγόρος της Άννα Σούρπη. Ερωτηθείσα από

τον Πρόεδρο, η Πληρεξούσια Δικηγόρος απάντησε ότι γνωρίζει το περιεχόμενο του φακέλου, έλαβε δε τον λόγο και ανέπτυξε τους ισχυρισμούς της. Ζήτησε στη συνέχεια -και η Ολομέλεια δέχτηκε- να της παρασχεθεί προθεσμία για την κατάθεση εγγράφου υπομνήματος μέχρι και την 6.12.2017 και ώρα 14.00 και η συζήτηση κηρύχθηκε περαιωμένη. Ο σταθμός κατέθεσε στη Γραμματεία το με αριθμό πρωτοκόλλου 6148/18.12.2019 υπόμνημά του.

Την 22.1.2019 και ώρα 10.00 η Ολομέλεια συνήλθε σε διάσκεψη επί της υποθέσεως, ύστερα από πρόσκληση του Προέδρου Συγκροτήθηκε από τους: Αθανάσιο Κουτρομάνο, πρόεδρο, Ξενοφώντα Μορώνη, αντιπρόεδρο και τα μέλη: Καλλιόπη Διαμαντάκου, Γεώργιο Σαρειδάκη και Δήμητρα Παπαδοπούλου. Απόντα τα μέλη Βασίλειος Καραποστόλης, Νικόλαος Κιάος, Ευαγγελία Μήτρου και Γεώργιος Πλειός, οι οποίοι είχαν προσκληθεί νομίμως. Χρέη γραμματέως εκτέλεσε η Αναστασία Μαραζίδου, διοικητική υπάλληλος του ΕΣΡ. Παρέστη επίσης και η ανωτέρω εισηγήτρια, η οποία ανέπτυξε το ζήτημα προφορικώς και αποχώρησε. Η Ολομέλεια, αφού άκουσε την επίμαχη ροή προγράμματος και μελέτησε το σύνολο των στοιχείων του φακέλου:

ΣΚΕΦΤΗΚΕ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΝΟΜΟ ΚΑΙ ΑΠΟΦΑΣΙΣΕ ΩΣ ΕΞΗΣ:

I. Νομικό Μέρος

1. Κατά ρητή συνταγματική επιταγή, ο σεβασμός της αξίας του ανθρώπου και η προστασία της ανθρώπινης προσωπικότητας αποτελούν πρωταρχική κρατική υποχρέωση. Ειδικότερα, το άρθρο 2 παρ. 1 του Συντάγματος ορίζει τα εξής: «*Ο σεβασμός και η προστασία της αξίας του ανθρώπου αποτελούν την πρωταρχική υποχρέωση της Πολιτείας*». Επιπλέον, το άρθρο 5 παρ. 1 και 2 του Συντάγματος προβλέπει τα εξής: «*1. Καθένας έχει δικαίωμα να αναπτύσσει ελεύθερα την προσωπικότητά του και να συμμετέχει στην κοινωνική, οικονομική και πολιτική ζωή της Χώρας, εφόσον δεν προσβάλλει τα δικαιώματα των άλλων και δεν παραβιάζει το Σύνταγμα ή τα χρηστά ήθη. 2. Όλοι όσοι βρίσκονται στην Ελληνική Επικράτεια απολαμβάνουν την απόλυτη προστασία της ζωής, της τιμής και της ελευθερίας τους, χωρίς διάκριση εθνικότητας, φυλής, γλώσσας και θρησκευτικών ή*

πολιτικών πεποιθήσεων. Εξαιρέσεις επιτρέπονται στις περιπτώσεις που προβλέπει το διεθνές δίκαιο».

2. Το άρ. 4 παρ. 2 του Συντάγματος προβλέπει πως «οι Έλληνες και οι Ελληνίδες έχουν ίσα δικαιώματα και υποχρεώσεις».

Περαιτέρω, απαγορεύεται ρητώς η προβολή μειωτικών και ρατσιστικών μηνυμάτων και χαρακτηρισμών και γενικότερα η παρουσίαση προσώπων, που, υπό συγκεκριμένες συνθήκες, μπορεί να ενθαρρύνει τις δυσμενείς διακρίσεις σε βάρος τους, βάσει ιδίως της εθνικότητας, της φυλής, αλλά και του φύλου τους. Ειδικότερα, το άρθρο 4 παρ. 1 και 2 του ΠΔ 77/2003 ορίζει τα εξής: «1. Δεν επιτρέπεται η παρουσίαση προσώπων με τρόπο ο οποίος, υπό τις συγκεκριμένες συνθήκες, μπορεί να ενθαρρύνει, τον εξευτελισμό, την κοινωνική απομόνωση ή τις δυσμενείς διακρίσεις σε βάρος τους από μέρος του κοινού βάσει ιδίως του φύλου, της φυλής, της εθνικότητας, της γλώσσας, της θρησκείας, της ιδεολογίας, της ηλικίας, της ασθένειας ή αναπηρίας, του γενετήσιου προσανατολισμού ή του επαγγέλματος. 2. Δεν επιτρέπεται η προβολή μειωτικών, ρατσιστικών, ξενοφοβικών ή σεξιστικών μηνυμάτων και χαρακτηρισμών καθώς και μισαλλόδοξων θέσεων και γενικά δεν πρέπει να θίγονται εθνοτικές και θρησκευτικές μειονότητες και άλλες ευάλωτες ή ανίσχυρες πληθυσμιακές ομάδες».

Επίσης, το άρθρο 7 παρ. 1 του ΠΔ 109/2010 προβλέπει τα εξής: «Οι πάροχοι υπηρεσιών οπτικοακουστικών μέσων οφείλουν να λαμβάνουν τα απαραίτητα μέτρα, ώστε οι παρεχόμενες από αυτούς υπηρεσίες να μην προκαλούν μίσος λόγω φυλής, φύλου, θρησκείας, πεποιθήσεων, εθνικότητας, αναπηρίας, ηλικίας και σεξουαλικού προσανατολισμού. Επίσης, οφείλουν να μην εκμεταλλεύονται τις δεισιδαιμονίες και προλήψεις των ανθρώπων».

3. Με το άρθρο 26 παρ. 4 του Π.Δ. 109/2010, απαγορεύεται η μετάδοση προγραμμάτων, «τα οποία ενδέχεται να βλάψουν σοβαρά τη σωματική, πνευματική ή ηθική ανάπτυξη των ανηλίκων και ιδίως προγράμματα που περιέχουν πορνογραφικές σκηνές ή σκηνές υπερβολικής βίας...».
4. Σύμφωνα με το άρ. 2 παρ. 5 του Κανονισμού με αρ. 2/1991: «Πρέπει να τηρούνται οι...γενικά παραδεκτοί κανόνες της ευπρέπειας και καλαισθησίας στη γλώσσα και τη συμπεριφορά, λαμβάνοντας υπόψη το είδος και το πλαίσιο της εκάστοτε εκπομπής. Ιδιαίτερη μέριμνα επιβάλλεται στα προγράμματα που

μεταδίδονται σε χρόνο, που η τηλεόραση είναι πιθανό να παρακολουθείται από ανηλίκους».

Τέλος, κατά τα στοιχεία β και ε της παραγράφου 1 του άρθρου 4 του Ν. 2863/2000, το Ε.Σ.Ρ ελέγχει την τήρηση των όρων που προβλέπονται στην εκάστοτε ισχύουσα ραδιοτηλεοπτική νομοθεσία και επιβάλλει τις από το άρθρο 4 του Ν. 2328/1995 προβλεπόμενες κυρώσεις.

II. Πραγματικό μέρος

Από τα έγγραφα του φακέλου, από την ακρόαση της επίμαχης ροής προγράμματος και από τους ισχυρισμούς της εγκαλούμενης (προβληθέντες προφορικός και εγγράφως) προέκυψαν τα εξής: Στο Εθνικό Συμβούλιο Ραδιοτηλεόρασης περιήλθε η από 18-4-2017 (με αριθμό πρωτ. 2385/19-4-2017) καταγγελία αστικού σωματίου με την επωνυμία «Σύλλογος Συζύγων Θανόντων ΑΞ.Ι.Α (Αξιοπρέπεια-Ισότητα-Αλληλεγγύη)», που αφορούσε (τον τηλεοπτικό και) τον ραδιοφωνικό σταθμό ALPHA , και δη την εκπομπή «ΑΝΤΙΘΕΣΕΙΣ» της 12-4-2017 και της 18-4-2017 (ώρας 08:00-10:00), και η οποία μεταδιδόταν ταυτοχρόνως από την τηλεόραση και το ραδιόφωνο, περιελάμβανε δε σχολιασμό θεμάτων της επικαιρότητας. Ένα από τα θέματα της συγκεκριμένης εκπομπής ήταν η είδηση, ότι επρόκειτο να μειωθούν με νόμο που ήταν υπό συζήτηση (και) οι συντάξεις γυναικών που τελούσαν σε χηρεία και ελάμβαναν σχετική σύνταξη. Κατά τη διάρκεια των συζητήσεων που έγιναν μεταξύ των συντελεστών της εκπομπής (προσθηθέντων από τις λειτουργούσες τους σταθμούς εταιρίες) ελέγχθησαν μεταξύ άλλων, κατά λέξιν, και τα ακόλουθα: «Δεν θα κλάψω γιατί οι συντάξεις χηρείας μειώνονται 50%...Να πάρει τον πισινό της η χήρα...Αν είναι μια ρωσίδα; απ' το Κρασονογιάρσκ που ήρθε ούτε κι εγώ θα κλάψω Δήμο μου...Η χήρα να αφήσει την κλάψα και να βγεί στην αγορά να δουλέψει...για να κάθεται η χήρα η Ελληνίδα να λιάζεται απ' τα 35 της...Γιατί τον ξεπάστρεψε ή γιατί είχε την ατυχία να τον χάσει νωρίς...Οι γυναίκες πρέπει να ντύνονται με σεμνότητα και ευπρέπεια, με τρόπο που αντανakλά ευλάβεια για τον Θεό και δεν επιτρέπεται να ασκούν εξουσία...Η γυναίκα δεν πρέπει να βγάζει γλώσσα στον άντρα... να του βγάζει γλώσσα, να τον πεθαίνει και μετά να του ζητάει και τα δεδουλευμένα...Αυτά τα είχε δει ο Απόστολος Παύλος...και λέει του Τιμόθεου:

Πρόσεξε, οι χήρες να μην σου έρχονται στην εκκλησία, στον δήμο και να τους τα χώνεις, γιατί δεν είναι όλες εντάξει... Έλα να σου πω τι λέει για τις ζωνηρές χήρες, γι' αυτές που είπα την Μεγάλη Τετάρτη να πάρουν τον πισινό τους και να πάνε να δουλέψουν... Πρόσεξε του λέει: Θα δίνεις ενίσχυση οικονομική μόνο στις χήρες που είναι πάνω από 60 χρονών και που δεν έχουν παιδιά και εγγόνια... Τις νεότερες όμως χήρες «απέφυγε» να τις καταγράφεις... γιατί όταν ζήσουν ακόλαστα ενάντια στο Θεό θέλουν μετά να παντρευτούν ... Ο Απόστολος Παύλος ... αν αναφέρεται στις 9 του μακαρίτη ... Να γίνονται αργές, καθώς περιέρχονται στις οικίες, δηλαδή στην γειτονιά, στην γύρα... στον ποδόγυρο κοινώς, και όχι μόνο αργές και φλύαρες, κουτσομπόλες δηλαδή... και περίεργες... μιλώντας όσα δεν πρέπει... Γιατί υπάρχουν και οι άλλες χήρες, που θέλουνε τα τεκνά και τρώνε τη σύνταξη του μακαρίτη τα τεκνά, και τρίζουν τα κόκκαλά του... Δεν μπορεί η εκκλησία να πληρώνει τη νεότερη χήρα για να καλιαντρίξει με τον κάθε Κωστάκη... Θα τρίζουνε τα κόκκαλα του μακαρίτη...»

III. Υπαγωγή

Ενόψει αυτών καθίσταται σαφές ότι τα πρόσωπα (δημοσιογράφοι που είχαν προστεθεί από τις λειτουργούσες τους σταθμούς εταιρίες) υπέπεσαν στα ακόλουθα διοικητικά αδικήματα:

(α) Παρουσίασαν πρόσωπα, και δη τις γυναίκες που τελούν σε χηρεία και λαμβάνουν σχετική σύνταξη, κατά τρόπο ενθαρρύνοντα τον εξευτελισμό τους και την εκ μέρους του κοινού δυσμενή εις βάρος τους διάκριση στη βάση του φύλου τους.

(β) Παρουσίασαν το θέμα «της σύνταξης των γυναικών που τελούν σε χηρεία κατά τρόπο πρόσφορο να προκαλέσει μίσος εις βάρος τους από μερίδα θεατών.

(γ) Παρουσίασαν την ανωτέρω εκπομπή κατά τρόπο παραβιάζοντα τους γενικώς παραδεκτούς κανόνες ευπρέπειας και καλαισθησίας στη γλώσσα και την συμπεριφορά και

(δ) Παρουσίασαν την ανωτέρω εκπομπή σε ώρα που συνήθως παρακολουθούν τηλεόραση (και ακούν ραδιόφωνο) (και) ανήλικα πρόσωπα παρόλο που το συγκεκριμένο πρόγραμμα, και ιδίως ο τρόπος παρουσίασης του θέματος και η χρησιμοποιηθείσα φρασεολογία, καθιστούσαν αυτό επιβλαβές για την ηθική ανάπτυξη των ανηλίκων. Έπραξαν δε ταύτα οι συντελεστές, της εκπομπής εκ

προθέσεως, όπως αυτό καταδεικνύεται κυρίως από την επίμονη και δια μακρών αναφορά και καταφορά αυτών κατά της συγκεκριμένης κατηγορίας προσώπων (γυναικών που τελούν σε χηρεία).

Σημειώνονται δε περαιτέρω τα ακόλουθα:

(α) Η επίμαχη εκπομπή αφορούσε (μεταξύ άλλων θεμάτων της πολιτικής και οικονομικής επικαιρότητας) και στο ζήτημα της προεξαγγελθείσης μείωσης των συντάξεων, και ειδικώς των συντάξεων των γυναικών που ήταν σε χηρεία, ως εκ τούτου δε είχε σαφώς ενημερωτικό χαρακτήρα και δεν είναι βάσιμος ο ισχυρισμός των εγκαλούμενων ότι «το ύφος του προγράμματος δεν έλαβε χαρακτήρα ενημερωτικό, ούτε μετάδοσης ειδήσεων και γεγονότων, αλλά σταδιακά ο σχολιασμός εξελίχθηκε σε χαλαρή και περιπαικτική συζήτηση όλων των συμμετεχόντων στο πάνελ...»

(β) Δεν αίρεται ο χαρακτήρας των προαναφερομένων πράξεων (λόγων) ως αδικημάτων και δεν ασκεί έννομη επιρροή στο θέμα αυτό το επικαλούμενο από τις εγκαλούμενες εταιρείες (και αποδεικνυόμενο ακριβές) γεγονός, ότι κατά την επίμαχη συζήτηση μεταξύ των συμμετασχόντων σ' αυτή «εκφράστηκαν όλες οι απόψεις, οι οποίες ήταν πολύ διαφορετικές μεταξύ τους και ...με τον τρόπο αυτό εξασφαλίστηκε...η πολυφωνία και εν τέλει ο πλουραλισμός στην ελευθερία της έκφρασης». Τούτο δε, διότι οι προαναφερόμενοι αναγκαστικού δικαίου κανόνες, που απαγορεύουν τις διακρίσεις στην βάση της φυλής, του φύλου, της θρησκείας, της ιδεολογίας κλπ και προάγουν τις αντίστοιχες συνταγματικές και υπερεθνικής τάξεως αξίες, δεν αφήνουν περιθώριο αμφισβήτησής τους (άρα και συζήτησης με βάση στην αμφισβήτηση αυτών) στα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης.

Κατά συνέπεια, πρέπει να επιβληθούν στην εγκαλούμενη και λειτουργούσα τον ραδιοφωνικό σταθμό εταιρία κυρώσεις, και δη πρόστιμο για καθένα από τα προαναφερόμενα (τέσσερα) αδικήματα.

Περαιτέρω, με βάση την βαρύτητα των παραβάσεων κρίνεται ότι το επιβλητέο για κάθε αδίκημα πρόστιμο είναι εκείνο των 10.000 ευρώ.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

Η Ολομέλεια του Εθνικού Συμβουλίου Ραδιοτηλεόρασης δέχεται ότι ο σταθμός της εγκαλουμένης:

(α) Παρουσίασε πρόσωπα, και δη τις γυναίκες που τελούν σε χηρεία και λαμβάνουν σχετική σύνταξη, κατά τρόπο ενθαρύνοντα τον εξευτελισμό τους και την εκ μέρους του κοινού δυσμενή εις βάρος τους διάκριση στη βάση του φύλου τους.

(β) Παρουσίασε το θέμα της σύνταξης των γυναικών που τελούν σε χηρεία κατά τρόπο πρόσφορο να προκαλέσει μίσος εις βάρος τους από μερίδα θεατών.

(γ) Παρουσίασε την ανωτέρω εκπομπή κατά τρόπο παραβιάζοντα τους γενικώς παραδεκτούς κανόνες ευπρέπειας και καλαισθησίας στη γλώσσα και την συμπεριφορά και

(δ) Παρουσίασε την ανωτέρω εκπομπή σε ώρα που συνήθως παρακολουθούν τηλεόραση (και ακούν ραδιόφωνο) (και) ανήλικα πρόσωπα παρόλο που το συγκεκριμένο πρόγραμμα, και ιδίως ο τρόπος παρουσίασης του θέματος και η χρησιμοποιηθείσα φρασεολογία, καθιστούσαν αυτό επιβλαβές για την ηθική ανάπτυξη των ανηλίκων

Έπραξε δε τα ταύτα εκ προθέσεως.

Επιβάλλει στην εταιρεία με την επωνυμία «ALPHA ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΗ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΙΑ», ιδιοκτήτρια του ραδιοφωνικού σταθμού «ALPHA 989» Ν. Αττικής, τη διοικητική κύρωση του προστίμου των σαράντα χιλιάδων (10.000) ευρώ για κάθε μία από τις ανωτέρω παραβιάσεις.

Κατά το άρθρο 4 παρ. 3 του Ν. 2328/1995, όπως έχει μετά την δια του άρθρου 23 παρ. 5 εδ. β' του Ν. 3166/2003 αντικατάστασή του, η παρούσα απόφαση κατά την προαναφερόμενη κύρωση, είναι εκτελεστή κατά:

1. Της εταιρείας ALPHA ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΗ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΙΑ. που εδρεύει στην Αθήνα, θέση Πέτσα - Βακαλόπουλου, ΒΙΟΠΑ Παλλήνης, με ΑΦΜ 094263832, Δ.Ο.Υ. ΦΑΕ Αθηνών.

2. Του Δραϊνάκη Εμμανουήλ του Γεωργίου, με ΑΦΜ 031089698, Δ.Ο.Υ. Ηλιούπολης, ως νομίμου εκπροσώπου της εταιρείας,

Κρίθηκε και αποφασίστηκε την 22α Ιανουαρίου 2019 και δημοσιεύτηκε την 22^α Μαΐου 2020.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΟΥ Ε.Σ.Ρ.

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΚΟΥΤΡΟΜΑΝΟΣ

ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ ΜΑΡΑΖΙΔΟΥ